

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Демократія: від теорії від практики LW2811BDEMK
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2021/2022 – 2 семестр
Course of study / Назва спеціальності	281 Публічне управління та адміністрування
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Публічне управління та адміністрування Перший (бакалаврський) рівень – 4 ECTS Обов'язкова Українська
Author / Укладач	Кузьмич Аліна Віталіївна, магістр публічного управління та адміністрування, Державний університет економіки і технологій, e-mail: kuzmich_av@duet.dp.ua , http://orcid.org/0000-0003-0848-5682 моб. +380972758148
Консультації	вт, 14.00-15.00

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Надання здобувачам вищої освіти цілісної системи знань про історію та концептуальні засади демократичного урядування, права людини, громадську участь; сформувати вміння знаходити та критично аналізувати інформацію, ефективно взаємодіяти з людьми різних поглядів та переконань; сформувати розуміння важливості громадської участі у демократичній державі; сформувати у здобувачів вищої освіти готовність долучатися до вирішення суспільних проблем та навчити використовувати для цього інструменти громадської участі, доступні в Україні.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософські засади демократичного урядування.

Загальне благо. Суспільний договір. Загальна воля. Освічений власний інтерес. Функції держави. Безпека і захист порядку. Захист приватної власності. Захист вразливих верств населення. Забезпечення економічного добробуту. Забезпечення соціальної справедливості. Принципи ліберальної демократії.

Тема 2. Права людини.

Еволюція прав людини. Громадянські права. Створення ООН. Загальна декларація прав людини. Розуміння загальної декларації прав людини. Соціально-економічні права. Культурні права. Колективні права. Негативне право. Позитивні права. Розвиток уявлення про права людини в Україні. Права людини в період до здобуття незалежності. Права людини в період після здобуття незалежності. Міжнародні конвенції та пакти про права людини. Захист прав людини під час війни. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Індекс гендерного розвитку. Конвенція про права дитини. Рамкова конвенція про захист національних меншин. Конвенція про права осіб з інвалідністю. Механізм захисту прав людини. Європейський суд з прав людини. Механізми, що діють в Україні. Механізми захисту прав людини в Україні. Чинне законодавство. Правоохоронні органи. Суди. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Громадські організації. Реалізація прав людини та проблеми у цій сфері.

Тема 3. Конституціоналізм, ліберальна демократія та їх розвиток в Україні.

Розуміння поняття «Конституціоналізм». Законодавча, виконавча, судова гілки влади в Україні. Виклики для конституційних демократій. Україна і конституціоналізм. Коротка історія конституціоналізму в Україні. Сучасна епоха та конституціоналізм в Україні. Адміністративно-територіальний поділ України. Система державного урядування в Україні. Місцеве самоврядування. Органи місцевого самоврядування. Органи урядування на рівні області. Обласна державна адміністрація. Органи державної влади на загальнодержавному рівні. Законодавчий орган. Верховна Рада України. Органи виконавчої влади. Президент України. Судова система. Система органів виконавчої влади в Україні. Механізми демократії в державному урядуванні. Система стримувань та противаг. Прозорість. Уряд як надавач послуг. Вибори та політичні партії. Вибори та виборчі системи. Вибори представників. Політичні партії та партійні системи. Політичні партії та формування партійної системи в Україні. Історія партій.

Тема 4. Громадянське суспільство і демократія.

Визначення громадянського суспільства. Ключові характеристики громадянського суспільства. Умови для процвітання громадянського суспільства. Свобода об'єднань і свобода вираження поглядів. Делегування соціальних обов'язків і децентралізація влади. Культура довіри та співпраці. Огляд історії громадянського суспільства у Європі. Демократичні функції громадянського суспільства. Роль громадянського суспільства за демократичного ладу. Десять функцій громадянського суспільства. Сила громадянського суспільства у демократичних реформах у країнах Східної Європи. Громадські рухи у комуністичних країнах Східної Європи.

Історія Польщі: рух «Солідарність». Історія Чеської Республіки й Вацлав Гавел. Історія Румунії. Україна та «Революція на граніті». Соціальний капітал: значення та функції. Історія Італії: XIX століття. Спільні риси соціального капіталу. Виклики, пов'язані з громадянським суспільством. Виклики, зумовлені діяльністю громадянського суспільства. Виклики, що постають перед органами влади. Виклики, зумовлені діяльністю органів влади. Україна і громадянське суспільство. Історія громадянського суспільства в Україні. Громадянське суспільство в незалежній Україні. Вплив організацій громадянського суспільства на уряд. Виклики для громадянського суспільства.

Тема 5. Громадянська участь.

Громадянство і демократія. Обов'язки громадян у демократичному суспільстві. Переваги залучення до громадянської участі. Методи участі у громадському житті. Участь громадян. Участь у виборах. Безпосередні звернення та комунікація з органами влади. Звернення громадян. Електронні петиції. Консультативно-дорадчі органи. Консультації з громадськістю. Доручення виборців. Місцева ініціатива. Місцевий референдум. Громадські слухання. Участь у організаціях. Громадські об'єднання та благодійні організації. Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Загальні збори громадян за місцем проживання. Органи самоорганізації населення. Моніторинг діяльності органів влади та посадових осіб. Громадська експертиза. Радники міського голови. Ознайомлення з проектами рішень. Відвідування засідань. Членство у виконавчому комітеті. Одержання інформації та моніторинг поточних подій. Запити про надання публічної інформації. Економічні заходи. Підтримка політичних партій. Волонтерські послуги або діяльність. Проведення інформаційної компанії. Інформовані громадяни. Чинники, що впливають на участь громадян у демократичних процесах. Громадянська культура. Врядкування в інтересах громадян. Шкала громадянської участі. Громадянська чеснота. Які є типи громадян? Класифікація типів громадян Вестгаймера і Кана. Громадянська участь в Україні. Громадянська дія на місцевому рівні.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	<p>ФК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження і сфері публічного управління та адміністрування.</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПР1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.</p> <p>ПР6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>ПР7. Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя/активної громадянської позиції.</p> <p>ПР11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.</p> <p>ПР13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.</p>

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема, план/короткі тези	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті, презентація, відеокурси)
Тиждень 1 Тиждень 2	<i>Тема 1. Філософські засади демократичного врядування.</i> 1.1. Філософські засади демократичного врядування. 1.2. Формування суспільства та держави. 1.3. Принципи демократії.	Лекція (1 год), F2F Практичне заняття, (2 год), F2F	Он-лайн курс на платформі EdERA «Людина та держава. Правила гри»: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra+LAW101+law101/about Он-лайн курс на платформі Дія.Цифрова освіта: «Зірки е-демократії»: https://osvita.diia.gov.ua/courses/e-democracy Он-лайн курс на платформі BYM-online «Школа Свідомого Громадянина»: https://vumonline.ua/course/school-civic-education/
Тиждень 3 Тиждень 4	<i>Тема 2. Права людини.</i> 2.1. Що таке права людини? 2.2. Загальна декларація прав людини. 2.3. Розвиток уявлення про права людини в Україні. 2.4. Міжнародні конвенції та пакти про права людини. 2.5. Механізми захисту прав людини. 2.6. Реалізація пра людини та проблеми у цій сфері.	Лекція (1 год), F2F Практичне заняття, (2 год), F2F	Он-лайн курс на платформі EdERA «Гендерно орієнтоване врядування»: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:NDI_EdEra+1.2+2022/about Он-лайн курс на платформі EdERA «Європейський механізм захисту прав людини»: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra+HR101+hr101/about https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra+HR201+hr201/about Он-лайн курс на платформі Prometheus «Права людини для держслужбовців»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+HRCS101+2021_T1/about
Тиждень 5 Тиждень 6	<i>Тема 3. Конституціоналізм, ліберальна демократія та їх розвиток в Україні.</i> 3.1. Конституції та держава. 3.2. Україна і конституціоналізм. 3.3. Адміністративно-територіальний поділ та система державного врядування в Україні. 3.4. Механізми демократії в державному врядуванні. 3.5. Вибори та політичні партії.	Лекція (1 год), F2F Практичне заняття, (2 год), F2F	Он-лайн курс на платформі Prometheus «Політики: як обирати, аби не шкодувати»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ELECTIONS101+2018_T3/about Он-лайн курс на платформі Prometheus «Вступ до конституційного права»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UzhNU+CL101+2018_T3/about Он-лайн курс на платформі Prometheus «Основи державної політики»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/GOV101/2015_T2/about Он-лайн курс на платформі BYM-online «Політичні ідеології: як розбиратись в політичних течіях»: https://vumonline.ua/course/political-ideologies/
Тиждень 7 Тиждень 8	<i>Тема 4. Громадянське суспільство і демократія.</i> 4.1. Визначення громадянського суспільства. 4.2. Огляд історії громадянського суспільства у Європі. 4.3. Демократичні функції громадянського суспільства. 4.4. Сила громадянського суспільства у демократичних реформах у країнах Східної Європи. 4.5. Соціальний капітал: значення та функції. 4.6. Виклики, пов'язані з	Лекція (1 год), F2F Практичне заняття, (2 год), F2F	Он-лайн курс на платформі Prometheus «Громадський активізм: без пошкоджень та проваджень»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+UMDPL101+2020_T1/about Он-лайн курс на платформі Prometheus «Взаємодія органів державної влади з громадськістю»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+IAP101+2019_T3/about Он-лайн курс на платформі Prometheus «Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ILAP101+2020_T1/about

	громадянським суспільством. 4.7. Україна і громадянське суспільство.		
Тиждень 9	Тема 5. Громадянська участь. 5.1. Громадянство і демократія. 5.2. Методи громадянської участі. 5.3. Інформовані громадяни. 5.4. Чинники, що впливають на участь громадян у демократичних процесах. 5.5. Громадянська участь в Україні.	Лекція (1 год), F2F Практичне заняття, (1 год), F2F	Он-лайн курс на платформі Prometheus «Громадська та політична участь: базовий курс»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+CPP101+2021_T1/about Он-лайн курс на платформі BYM-online «Громадський контроль за владою»: https://vumonline.ua/course/public-control-over-power/ Он-лайн курс на платформі BYM-online «Практикум активіста цифрової епохи. Посібник з інструментів е-демократії»: https://vumonline.ua/course/e-democracy-workshop/ Он-лайн курс на платформі BYM-online «Громадськість та влада: дієві механізми впливу»: https://vumonline.ua/course/public-and-government/ Он-лайн курс на платформі BYM-online «Громадський контроль»: https://vumonline.ua/course/public-control/

Вивчення дисципліни передбачає виконання двох поза аудиторної проєктної роботи. Детальний план проведення практичних занять, завдання для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. – Київ: Міжнародна фундація виборчих систем
2. Демократія: від теорії до практики. Посібник для студентів. Київ: Міжнародна фундація виборчих систем
3. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Київ,
4. Лебідь А.Є. Назаров М.С. Інструменти громадської участі в Україні. Навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во СумДУ. – 2020. 73 с.
5. Попович М. Бути людиною/ М.Попович. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». – 2016. 336 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Правові механізми взаємодії держави і громадянського суспільства в Україні: історичний досвід і виклики сучасності: наукова записка – Київ
2. Команда команд: нові правила взаємодії у складному світі / С. Маккрістал. Дніпро, 2019
3. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини – Київ, 2017

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЬ

Кузьмич А.В. Стан та перспективи розвитку організаційно-правових форм самоврядних організацій в Україні. Наукові інновації та передові технології. 2022. DOI: 10.52058/2786-5274-2022-9(11)-409-418

Кузьмич А.В. Комунікаційні процеси у суспільному просторі: проблеми та перспективи їх вирішення. XXXVII International Scientific and Practical Conference "Modern Ways of Solving the Latest Problems in Science". 2022. ISBN 979-8-88796-809-4

Кузьмич А.В. Умови для сприяння участі самоврядних організацій в процесі розвитку територій. ХCVII Міжнародна інтернет-конференція «Вересневі наукові зібрання - 2022». 2022.

Kuzmich A.V. Main problems of development self-governmental organization in Ukraine. XIII International Scientific and Practical Conference "Modern Science: Innovations and Prospects". 2022. ISBN 978-91-87224-02-7

Кузьмич А.В. Роль партнерства самоврядних організацій та органів публічної влади в процесі регіонального розвитку. XIV International Scientific and Practical Conference "Innovations and Prospects of World Science". 2022. ISBN 978-1-4879-3794-2

Орлов В.В. Кузьмич А.В. Принципи залучення самоврядних організацій у процес розвитку територій. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2022. DOI: 10.54929/2786-5746-2022-4-02-02

Кузьмич А.В. Наукові підходи до визначення поняття, сутності та змісту "самоврядна організація". Держава та регіони. Серія "Публічне управління та адміністрування". 2022. DOI: 10.32840/1813-3401.2022.1.7

Кузьмич А.В. Методологічні засади дослідження процесу участі самоврядних організацій в розвитку територій. Актуальні проблеми науки, освіти і технологій: теорія і практика. 2022.

Orlov V.V., Poliakova V.Y., Shylova V.I., Kuzmych A.V., Leshchenko O.N. Communication of the Public Authorities and Self- Governmental Organizations: Challenges of the Digital Society. IV International Scientific Congress "Society of Ambient Intelligence – 2021" (ISCSAI 2021). 2021.

Кузьмич А.В. Проблеми співпраці самоврядних організацій та органів публічної влади в процесі розвитку територій. Міжнародна науково-практична конференція "30 років незалежності України: досягнення, виклики, перспективи". 2021.

Кузьмич А.В. Участь самоврядних організацій в процесі розвитку технологічної освіти регіону. X Practical Conference "Fundamental and Applied Research in the Modern World". 2021.

Кузьмич А.В. Problems of the State Youth Realization Process Municipal Level Policies in Conditions Decentralization in Ukraine. Almanac of Science. 2019.

Кузьмич А.В. Освітня міграція молоді в Україні та напрями державного регулювання. III Всеукраїнська науково-практична конференція "Особистість студента та соціокультурне явище університету в суспільному контексті". 2019

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Обов'язкового знання іноземних мов не потребує

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	18	4
Практичні (лабораторні)	36	6
Самостійна робота студента (СРС)	54	98
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	12	12
Курсова робота	-	-
Години та форми проведення занять повинні співпадати із навчальним планом		

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час аудиторних занять	10	5
виконання контрольних (модульних) робіт	10	10
виконання і захист завдань самостійної роботи	25	25
науково-дослідницька робота	5	10
Підсумковий контроль	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проектів/курсорового проекту);
- своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою лабораторні та практичні завдання;
- брати очну участь у контрольних заходах;
- будь-яке відтворення результатів чужої праці (включаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики);
- метод проблемного викладу.
- частково-пошуковий або евристичний.
- дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів.

ZELIS - система призначена для тестування знань здобувачів вищої освіти в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Здобувачам вищої освіти пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua.

Coursera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

Prometheus – український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів.

EdEra – студія онлайн-освіти.

Дія. Цифрова Освіта – національна онлайн-платформа з цифрової освіти.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від здобувачів вищої освіти розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагиат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до

вимог курсу, є власною роботою здобувача вищої освіти. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, здобувачі вищої освіти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, здобувачі вищої освіти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри «Права і публічного управління та адміністрування» Державного університету економіки і технологій – протокол №3 від 05.10.2022 року

Укладач

А.В. Кузьмич

проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

В.В. Орлов